

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1854

Vragen van het lid **Anne Mulder** (VVD) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *de gedwongen sluiting van de Central European University in Hongarije* (ingezonden 11 april 2017).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 15 mei 2017).

Vraag 1

Klopt het bericht dat in Hongarije een wet is aangenomen die de facto leidt tot de gedwongen sluiting van de Central European University in Hongarije? Klopt het dat er tevens een wet is aangenomen die de vrijheid van non-gouvernementele organisaties ernstig inperkt?¹

Antwoord 1

Wet op Hoger Onderwijs

Op 4 april jl. zijn amendementen op de Wet op Hoger Onderwijs door het Hongaarse parlement goedgekeurd. De hiermee aangepaste Wet op het Hoger Onderwijs legt nieuwe regels op aan buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs die actief zijn in Hongarije. Naast de genoemde Central European University (CEU), raakt de wet nog 27 andere buitenlandse instellingen. Naar eigen zeggen kan de CEU niet, althans niet binnen de gestelde termijn, voldoen aan de nieuwe vereisten, waaronder het openen van een campus in de Verenigde Staten. Dit kan na 1 januari 2018 leiden tot intrekking van de accreditatie van de universiteit door de Hongaarse overheid.

Op 21 april jl. heeft de linkse oppositie in het Hongaarse parlement – met steun van een rechtse oppositiepartij – de wet ter toetsing voorgelegd aan het Constitutioneel Hof. Nog niet duidelijk is hoe en wanneer het Hof zal oordelen over de constitutionnalité van de wet, omdat ze niet gebonden is aan een termijn. In afwachting van een oordeel van het Constitutioneel Hof in Hongarije kan het kabinet nog geen uitspraken doen over de situatie waarin de CEU of één van de andere buitenlandse onderwijsinstellingen verkeert.

¹ <https://www.ceu.edu/istandwithCEU/support-statements>

Wetsvoorstel buitenlandse financiering van non-gouvernementele organisaties

Op 7 april jl. legden parlementariërs van de regeringspartij wetswijzigingen met betrekking tot de wet op non-gouvernementele organisaties (ngo's) voor aan het parlement. Deze wetswijzigingen zijn nog niet goedgekeurd. De voorgestelde wetgeving zou ngo's die op jaarbasis meer dan 7.200.000 HUF (rond de 23.000 euro) uit het buitenland ontvangen, dwingen om zich als zodanig te registreren en te identificeren in al hun publicaties. Ook zouden ze jaarlijks aan de Hongaarse autoriteiten dienen te rapporteren over de grootte en de herkomst van de buitenlandse financiering. Bij eventuele goedkeuring zou het Hongaarse OM toezien op de naleving van de wet, waarin ook diverse sanctiemechanismen zijn opgenomen, waaronder het intrekken van de vergunning voor de ngo om in Hongarije te opereren.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de wetsvoorstellen? Deelt u de verontwaardiging, onder andere verkondigd door de Duitse president Steinmeier, die de inbreuk op de vrijheid van het maatschappelijk middenveld en van de wetenschap reeds heeft veroordeeld?²

Antwoord 2

Wet op Hoger Onderwijs

Het Kabinet heeft met zorg kennisgenomen van berichten over aanpassingen van de Wet op het Hoger Onderwijs en de mogelijke gevolgen daarvan voor de Central European University. Academische vrijheid en een goede kwaliteit van onderwijs zijn pilaren van een vrije democratische maatschappij. Om die reden heb ik al op 5 april jl. om opheldering van Hongarije gevraagd over de wet. Tijdens een bijeenkomst op 7 april jl. op het Hongaarse Ministerie van Buitenlandse Zaken onderstreepte de Nederlandse ambassadeur in Boedapest het belang van gemeenschappelijke waarden en solidariteit binnen de EU en sprak hij zorgen uit over de mogelijke gevolgen van de wet op het Hoger Onderwijs in Hongarije.

Wetsvoorstel buitenlandse financiering van non-gouvernementele organisaties

Het kabinet is bezorgd over de eventuele gevolgen voor ngo's indien het wetsvoorstel dat zich richt op buitenlandse financiering van deze organisaties, zou worden aangenomen. Hoewel er in het algemeen legitieme publieke redenen kunnen zijn voor het stellen van transparantie-eisen op het gebied van financiering, moeten maatregelen proportioneel zijn en non-discriminatoir. Volgens het *Hungarian Helsinki Committee* en de *Hungarian Civil Liberties Union*³ schiet het Hongaarse wetsvoorstel juist op die punten tekort en leidt het voorstel naast excessieve administratieve en financiële druk ook tot stigmatisering.

Vraag 3

Bent u bereid Hongarije in bilateraal en in EU-verband op deze wetten aan te spreken? Ziet u tevens kans om de Europese Commissie zich in te laten spannen voor het beschermen van de vrijheid van maatschappelijke organisaties en de wetenschap in Hongarije?

Antwoord 3

De Europese Commissie heeft, bij monde van zowel Eurocommissaris Navracsics voor Onderwijs als Eurocommissaris Moedas voor Onderzoek, Wetenschap en Innovatie, haar zorgen uitgesproken over de ontwikkelingen in Hongarije. De Hongaarse regering wordt opgeroepen om geen beslissingen te nemen die de wetenschappelijke en academische vrijheden beperken. Op 26 april jl. kondigde de Europese Commissie de start aan van een inbreukprocedure tegen Hongarije vanwege de nieuwe Wet op het Hoger Onderwijs. Volgens de Europese Commissie is de wet in strijd met de academische vrijheden en onverenigbaar met vrijheden die samenhangen met de interne markt. Hongarije heeft een maand de tijd om op de inwerking-

² http://www.ecfr.eu/article/commentary_statement_from_concerned_europeans_on_7266

³ <http://www.helsinki.hu/en/analysis-of-the-bill-on-foreign-funded-organisations-lexngo/>

stelling van de inbreukprocedure te reageren. Het kabinet steunt de Europese Commissie die er op toeziet dat lidstaten zich aan Europese regelgeving houden en als het gaat om het waarborgen van gedeelde waarden, en zal vervolgstappen nauwlettend in de gaten houden. Ook het verdere verloop van de behandeling van het wetsvoorstel over buitenlandse financiering van non-gouvernementele organisaties in Hongarije zal het kabinet op de voet blijven volgen.